

P O S E B A N I Z V J E Š T A J
O RADU GLAVNOG FEDERALNOG TUŽIOCA FEDERALNOG TUŽILAŠTVA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU

1. Vršenje nadzora rada nad kantonalnim tužilaštvima u Federaciji BiH

Nadzornu funkciju nad kantonalnim tužilaštvima tokom 2024. godine, Federalno tužilaštvo F BiH vršilo je u višestrukim segmentima, dok je glavni federalni tužilac istovremeno radio na unapređenju unutrašnjeg poslovanja Federalnog tužilaštva F BiH, i to u pogledu: donošenja općih obavezujućih uputstava (koja se dostavljaju i kantonalnim tužilaštvima), donošenja internih akata, rješavanja predmeta po pritužbama na negativne kantonalne tužilačke odluke (naredbe da se istraga neće provoditi i naredbe o obustavi istrage), rješavanje sukoba nadležnosti između kantonalnih tužilaštava, davanja zapažanja po optužnicama, postupanja u predmetima povodom žalbi, neposrednog nadzora nad predmetima kantonalnih tužilaštava, kao i odluka o davanju ili uskraćivanju saglasnosti na prijedloge posebnih vrednovanja predmeta i rada kantonalnih tužilaca.

a) Glavni federalni tužilac je dana 22.05.2024. godine donio Obavezno uputstvo o postupanju tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine u odnosu na imovinskopravne zahtjeve oštećenih u predmetima ratnih zločina – radnja izvršenja silovanja i seksualnog nasilja, broj: A-231/24. Predmetnim Uputstvom propisana je obaveza tužilaca u F BiH da poduzimaju sve potrebne radnje i mjere u okviru istraga u predmetima ratnih zločina – radnji izvršenja silovanja i seksualnog nasilja, radi ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva oštećenih.

U skladu sa Smjernicama za objavljivanje sudskih i tužilačkih odluka, akata i informacija o predmetima, koje je na sjednici održanoj 20. i 21.03.2024. godine usvojilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, glavni federalni tužilac donio je Poslovnik o internoj komunikaciji i radu WEB uredništva Federalnog tužilaštva F BiH, broj: A-367/24 od 20.06.2024. godine. Ovim Poslovnikom uređen je način interne komunikacije i izvršavanja funkcija web uredništva kao stalnog radnog tijela Federalnog tužilaštva F BiH, zaduženog za pokretanje i održavanje službene stranice Tužilaštva u okviru pravosudnog portala „pravosudje.ba“.

U skladu sa Smjernicama za glavne tužioce Tužilaštva BiH, Republičkog javnog tužilaštva RS, Federalnog tužilaštva F BiH i Tužilaštva BD za donošenje opšteg obavezujućeg uputstva o uspostavljanju internog mehanizma koordinacije u tužilaštvima u vezi sa oduzimanjem imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, usvojenim od strane VSTV-a BiH, broj: 06-09-11-3518-2/2024 od 25.09.2024. godine, glavni federalni tužilac je donio Opšte obavezno uputstvo o uspostavljanju internog mehanizma koordinacije u tužilaštvima u vezi sa oduzimanjem imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, broj: A-533/24 od 16.10.2024. godine.

Postupajući prema Smjernicama za pregled i kontrolu tužilačkih odluka, usvojenim na sjednici VSTV-a BiH, održanoj dana 27.11.2024. godine, glavni federalni tužilac je dana 26.12.2024. godine donio Pravilnik o pregledu i kontroli tužilačkih odluka, uz napomenu da je ovaj Pravilnik stupio na snagu danom donošenja, ali s početkom primjene od dana početka rada Posebnog odjela.

U 2024. godini, održana su četiri sastanaka rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela na strateškom nivou – Strateški forum, a u čijem je radu učestvovao i glavni federalni tužilac. Sastanci su održavani u Sarajevu, Brčkom i Banja Luci. Fokus navedenih sastanaka u 2024. godini bilo je praćenje napretka u realizaciji preporuka Peer Review misije Evropske komisije, datih u Trećem Peer Review izvještaju – stručnoj analizi borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na osnovu konkretnih predmeta, s posebnim fokusom na predmete korupcije i organizovanog kriminala na visokom nivou. Također,

Strateški forum razmatrao je i prijedlog rješenja u vezi s kriptovalutama, te postupanja i saradnje policije i tužilaštava u vezi s informisanjem javnosti. Na četvrtom sastanku, glavni federalni tužilac informisao je Strateški forum da je nakon prošlogodišnjeg sastanka, na inicijativu FT F BiH, u 11. mjesecu oformljena radna grupa za izradu jedinstvenih procedura kojim će se jasno urediti postupanje i koordinacija između nadležnih tužilaca, službenika sudske policije i policijskih službenika organa unutrašnjih poslova, a u vezi postupanja u slučajevima dojava o postavljenim minsko – eksplozivnim napravama u zgradama pravosudnih institucija u Federaciji BiH. Nakon izrade jedinstvenih procedura, iste će biti proslijeđene svim MUP-ovima i tužilaštvima.

U skladu sa svojom nadležnosti koja proizlazi iz člana 19. Zakona o Federalnom tužilaštvu F BiH i člana 51. Zakona o krivičnom postupku F BiH, glavni federalni tužilac rješava sukob nadležnosti između kantonalnih tužilaštava. U toku 2024. godine, takvih predmeta je bilo osam (8), a koji su i riješeni u izvještajnom periodu.

U pogledu sukoba nadležnosti koji se pojavi između kantonalnog tužilaštva i nekog drugog tužilaštva izvan Federacije BiH, u primjeni su odredbe Sporazuma o uspostavljanju Koordinacijskog tijela glavnih tužilaca između Tužilaštva BiH, Federalnog tužilaštva F BiH, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva BD, koji je potpisan u martu 2020. godine, te Obaveznog uputstvo o postupku rješavanja sukoba nadležnosti između kantonalnih tužilaštava u F BiH i drugih tužilaštava u BiH, broj: A-7/21 od 06.01.2021. godine, koje je glavni federalni tužilac donio na osnovu Sporazuma, propisavši postupak obraćanja kod ovakvog sukoba nadležnosti. Primjenom ovih akata, prevaziđen je pravni vakuum kada su u pitanju sukobi nadležnosti između kantonalnih tužilaštava u F BiH i drugih tužilaštava u BiH, što predstavlja efikasan alat u pogledu ovog sui generis sukoba nadležnosti. Podsjećanja radi, nadležnosti Koordinacijskog tijela propisane su članom 3. Sporazuma i iste podrazumijevaju primarno razmatranje sukoba nadležnosti između tužilaštava u Bosni i Hercegovini u situacijama kada zakonom nije propisan način rješavanja sukoba nadležnosti i kada su iskorišteni svi prethodni načini rješavanja sukoba nadležnosti koji nisu doveli do rješenja, zatim razmjenu informacija i koordinaciju sprovođenja istraga koje su u toku, a koje se sprovode u više tužilaštava koja su potpisnici ovog Sporazuma, s ciljem unaprijeđenja zakonitosti i efikasnosti rada, te unapređenje saradnje i rješavanje drugih pitanja koja su u nadležnosti tužilaštava u Bosni i Hercegovini. Tokom 2024. godine, glavni federalni tužilac učestvovao je u radu u sastancima Koordinacionog tijela glavnih tužilaca, koji su zakazivani po iskazanim predmetima u kojima postoji sukob nadležnosti.

U januaru 2023. godine usvojen je Plan integriteta Federalnog tužilaštva F BiH za predstojeće četiri godine, čemu je prethodilo pozitivno mišljenje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, ali i rad na njegovoj izradi tokom prethodne godine. Nakon njegovoj usvajanju, imenovan je koordinator realizacije Plana integriteta, te se pristupilo poduzimanju aktivnosti na njegovoj provedbi i izvještavanju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. Slijedom navedenog, u 2024. godini izvršioci mjera provodili su aktivnosti s ciljem realizacije mjera i zadataka kontinuiranog karaktera iz navedenog Plana, a koja realizacija će biti nastavljena i u 2025. godini.

U vezi sa provođenjem mjera iz Plana integriteta Federalnog tužilaštva F BiH, kao realizaciju tih mjera glavni federalni tužilac je donio Odluku o postupanju sa zaprimljenim urgencijama, broj: A-514/24 od 30.09.2024. godine, kojom su određene procedure, način rada i druga pitanja od značaja za postupanje po zaprimljenim urgencijama u Federalnom tužilaštvu F BiH. Također, postupajući prema istom Planu, glavni federalni tužilac donio je i Odluku o podnošenju urgencija prema sudovima i drugim organima, broj: A-515/24 od 30.09.2024. godine, kojom su određeni način i kriteriji za podnošenje urgencija prema sudovima i drugim organima. U okviru poduzetih mjera sačinjeni su Izvještaj o provedenoj provjeri tačnosti i ažurnosti unosa podataka u TCMS i Izvještaj o efikasnosti prakse dostavljanja psimena, te je sačinjena Informacija o primjeni Pravilnika o zaštiti tajnih podataka Federalnog tužilaštva F BiH. Korisno je za naglasiti da su uposleni pohađali edukacije na temu sprječavanje sukoba interesa.

Potrebno je podsjetiti da je, u cilju postizanja dinamike i kontinuiteta rada na predmetima korupcije i organizovanog kriminala, glavni federalni tužilac je dana 26.08.2021. godine donio Obavezno uputstvo o prioritetnom radu na koruptivnim predmetima visokog nivoa, imajući u vidu novu definiciju korupcije visokog nivoa usvojenu od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, na sjednici održanoj dana 23. i 24.06.2021. godine. Ovim Uputstvom su kantonalna tužilaštva obavezana da rad na predmetima korupcije visokog nivoa učine prioritetnim, što podrazumijeva da predmete koji se nalaze u fazi prijave odmah uzmu u rad i donesu odluku po prijavi, a u predmetima koji se nalaze u fazi istrage intenziviraju rad i u što kraćem roku donesu tužilačku odluku. Kantonalnim tužilaštvima je blagovremeno, putem elektronske pošte i isti dan kada je doneseno, dostavljeno ovo Uputstvo na znanje i postupanje, o čemu su obaviješteni i predsjednik VSTV-a i Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava pri VSTV-u.

U vezi s prednje navedenim, tokom 2024. godine nastavljene su aktivnosti Federalnog tužilaštva F BiH na implementaciji Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u F BiH, koje su započete tokom 2022. godine. Navedeno podrazumijeva, između ostalog, i aktivnosti stvaranja preduvjeta za formiranje i osposobljavanje Posebnog odjela Federalnog tužilaštva F BiH.

Pregleda radi, konkretne aktivnosti, u kojima je učestvovao glavni federalni tužilac, obuhvaćaju više održanih radnih sastanaka rukovodstva Federalnog tužilaštva F BiH sa predstavnicima drugih relevantnih institucija i tijela uključenih u realizaciju uspostave Posebnog odjela, potom projekciju budžetskih sredstava, adaptacija smještaja sa organizacionog i sigurnosnog aspekta itd..

Nastavno na navedeno, glavni federalni tužilac je u vremenskom periodu 25. – 28.02.2024. godine, radi razmjene iskustava, u Zagrebu (R. Hrvatska) imao priliku posjetiti Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta R. Hrvatske (USKOK), a u okviru priprema za formiranje Posebnog odjela Federalnog tužilaštva F BiH, kojom prilikom je interakcija sa kolegama iz USKOK-a pomogla je precizirati aktivnosti koje Federalno tužilaštvo F BiH provodi.

Jedna od konkretnih aktivnosti koje je poduzeo glavni federalni tužilac ogleda se u pokretanju procedure, kod Agencije za državnu službu F BiH, za raspisivanje javnog konkursa za prijem državnih službenika, a s ciljem primarno popunjavanja Posebnog odjela ljudskim resursima i na taj način jačanja njegovog kapaciteta. U vezi s tim, glavni federalni tužilac je u mjesecu septembru 2024. godine raspisao Interni oglas za popunu radnih mjesta namještenika u Federalnom tužilaštvu F BiH, a koji oglas obuhvaća namješteničke pozicije sistematizirane u Posebnom odjelu. Oglasom je obuhvaćeno ukupno šest namješteničkih pozicija, dok su uspješno popunjene tri pozicije. Tri pozicije koje nisu popunjene planirane su za javno oglašavanje, a koje će biti provedeno nakon što bude okončan novi interni oglas koji je glavni federalni tužilac planirao raspisati početkom 2025. godine, na način da ako i ovim drugim internim oglasom ne budu popunjene sve raspisane pozicije, jednim javnim oglasom će biti obuhvaćene nepopunjene pozicije iz oba navedena interna oglasa.

Kada je u pitanju smještaj Posebnog odjela Federalnog tužilaštva F BiH, Vlada F BiH je svojim zaključkom V. broj: 1410/2024 od 02.09.2024. godine osigurala prostor u Sarajevu, općina Centar, u ulici Alipašina broj 6, na drugom spratu zgrade, te se radi o bivšem prostoru Privredne banke, ukupne površine 697,05 m². U vezi s ovim prostorom, glavni federalni tužilac je pored više održanih zajedničkih sastanaka i dopisom obavijestio Službu za zajedničke poslove organa i tijela F BiH, da se radi se o uređenom, renoviranom i potpuno funkcionalnom prostoru koji je podoban za opremanje i useljenje u veoma kratkom roku. Iako se ne radi o namjenskom prostoru za potrebe tužilaštva, te iako nema dovoljno kancelarija za kvalitetan rad Posebnog odjela federalnog tužilaštva F BiH (potrebno minimalno 30 kancelarija, a prostor sadrži manji broj istih), navedeni prostor može poslužiti kao privremeno rješenje za smještaj Posebnog odjela. Također, tom prilikom glavni federalni tužilac je ukazao i na značajne nedostatke tog prostora koji se teško mogu otkloniti i koji bi značajno otežavali rad ovog odjela, radi čega bi ovo rješenje trebalo posmatrati kao privremeno sa što kraćim rokom trajanja. Značajan nedostatak prostora ogleda se u nedostatku adekvatnog prostora za uređenje prostorija za zadržavanje, te nepostojanje alternativnog ulaza koji bi omogućio zaštitu identiteta svjedoka pod mjerama zaštite. U istoj zgradi postoji i više drugih korisnika, što bi značajno otežalo kontrolu pristupa nepoznatim osobama u prostorije Posebnog odjela. Pored navedenih

nedostataka, glavni federalni tužilac je istakao da je navedeni prostor podoban za privremeni smještaj Posebnog odjela Federalnog tužilaštva F BiH, tim prije što bi omogućio skori početak rada Posebnog odjela.

Dana 25.09.2024. godine donesen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom tužilaštvu F BiH, a kojim je dodatno uređena sistematizacija radnih mjesta u Federalnom tužilaštvu F BiH, pa i u odnosu na Posebni odjel. Dodatnim uređenjem sistematizacije, s posebnim osvrtom na Posebni odjel, nastoji se postići bolja organiziranost i funkcionisanje Posebnog odjela, na način da je umjesto stručnog saradnika Posebnog odjela – pravnika, sistematizirano radno mjesto stručnog savjetnika Posebnog odjela koji bi bio podrška posebnom zamjeniku, ne samo u pogledu rada na krivičnim predmetima, već i u radu oko poslova kabineta posebnog zamjenika.

Kada je u pitanju uspostava funkcionisanja Posebnog odjela, kao bitna aktivnost Federalnog tužilaštva F BiH, kojom je koordinirao glavni federalni tužilac, ističe se davanje mišljenja za kandidate koji su konkurisali na tužilačke pozicije za Posebni odjel Federalnog tužilaštva F BiH, a na zahtjev VSTV-a BiH. Slijedom toga, 2024. godine, prvi put u mjesecu aprilu, glavni federalni tužilac dao je mišljenje za ukupno 15 kandidata, a koje mišljenje je rezultat pregleda oko 170 predmeta (računajući u odnosu na svih 15 kandidata), u koji pregled su ravnomjerno bili uključeni federalni tužioci. Drugi put u 2024. godini, u mjesecu decembru, glavni federalni tužilac ponovno je dao mišljenje za kandidate koji su konkurisali na tužilačke pozicije za Posebni odjel Federalnog tužilaštva F BiH, u Konkursu ponovljenom od strane VSTV-a BiH a koje mišljenje je nastalo po istom principu pregleda predmeta, ovaj put oko 100 predmeta, također u ravnomjernoj raspodjeli pregledanih od strane federalnih tužilaca.

U skladu sa ranijim obaveznim uputstvima glavnog federalnog tužioca, kantonalna tužilaštva i dalje redovno izvještavaju Federalno tužilaštvo F BiH dostavljajući podatke o predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

Tokom 2024. godine svaki mjesec održavan je po jedan sastanak Radne grupe koja radi na implementaciji Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u F BiH. Članovi ove Radne grupe, koju čine predstavnici pravosuđa, Vlade F BiH i međunarodnih organizacija, rade na osiguranju materijalnih pretpostavki za početak rada i nesmetano funkcionisanje Posebnog odjela Federalnog tužilaštva F BiH.

U skladu sa Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad tužilaca u tužilaštvima u BiH i drugim aktima VSTV-a BiH donesenim radi pravilne primjene ovog pravilnika, glavni federalni tužilac je obavljao nadzor nad realizacijom planova rada i planova rješavanja starih predmeta kantonalnih tužilaštava, putem analize izvještaja o rezultatima rada kantonalnih tužilaštava.

b) Tokom 2024. godine, nadzor nad kantonalnim tužilaštvima vršen je i radom na predmetima po pritužbama na negativne kantonalne tužilačke odluke (naredbe da se istraga neće provoditi i naredbe o obustavi istrage). S tim u vezi, glavni federalni tužilac je tokom 2024. godine vršio analizu svih pritužbi, radio na ujednačavanju postupanja i pratio nivo ujednačavanja stavova u Federalnom tužilaštvu F BiH povodom rješavanja pritužbi podnesenih Federalnom tužilaštvu F BiH na negativne tužilačke odluke kantonalnih tužilaštava. Ujednačavanje postupanja prilikom rješavanja pritužbi postignuto je i donošenjem Obaveznog uputstva glavnog federalnog tužioca o postupku rješavanja pritužbi na naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o obustavi istrage, kao i pritužbi zbog neefikasnog i/ili nezakonitog rada tužilaca u krivičnim predmetima (broj: A-30/22 od 27.01.2022. godine). U predmetima u kojima su pritužbe ocjenjivane kao osnovane, date su detaljne i jasne upute kantonalnim tužilaštvima za postupanje s ciljem donošenja pravilnih i zakonitih tužilačkih odluka, bez prejudiciranja istih. U predmetima u kojima su pritužbe ocijenjene kao neosnovane, njihovim podnosiocima su dostavljana detaljna obrazloženja i razlozi, i to u formi rješenja. U 2024. godini, Federalno tužilaštvo F BiH je imalo ukupno u radu 529 predmeta po pritužbama na konačne odluke

kantonálnih tužilaštava, od kojeg broja je riješeno njih 503, dok je 26 ostalo neriješeno. Neriješeni predmeti su u tom statusu ostali iz objektivnih razloga, obzirom da se radi o predmetima koji su formirani krajem mjeseca decembra, kada nije bilo realnog vremenskog razmaka u kojem bi se spisi kantonálnih tužilaštava blagovremeno mogli pribaviti, kao i činjenici da se radi o kompleksnim spisima iz oblasti privrednog kriminaliteta i korupcije, za čije rješavanje je potrebno znatno više vremena u odnosu na ono koje je bilo preostalo do kraja 2024. godine, gledajući od dana dostavljanja spisa od kantonálnih tužilaštava. U svakom slučaju, rješavanje preostalih 26 predmeta, sasvim je izvjesno početkom 2025. godine.

c) Nadzorna funkcija rada kantonálnih tužilaštava ostvaruje se i kroz zapažanja po optužnicama, na način da Federalno tužilaštvo F BiH vrši pregled optužnica kantonálnih tužilaštava iz nadležnosti kantonálnih sudova, kao i svih optužnica podignutih za sva koruptivna krivična djela (bez obzira na propisanu kaznu), kako ona iz nadležnosti kantonálnih tako i iz nadležnosti općinskih sudova. O zapažanjima po optužnicama detaljno su upoznata kantonalna tužilaštva, što uveliko doprinosi ujednačavanju tužilačke prakse na prostoru Federacije BiH, koja za sobom povlači jačanje pravne sigurnosti. Također, sva data zapažanja po optužnicama dostavljaju se glavnom federalnom tužiocu, te svim federalnim tužiocima i stručnim savjetnicima. Na taj način, glavni federalni tužilac prati postupanje federalnih tužilaca i ukazuje na eventualnu potrebu ujednačavanja postupanja. U toku 2024. godine, ovom vrstom nadzora pregledano je 173 optužnica od ukupno 174 zaprimljenih optužnica, te su data pismena mišljenja o zapažanjima, koja su dostavljena kantonálnim tužiocima u nadležnim kantonálnim tužilaštvima, uz napomenu da je jedna optužnica koja je dostavljena 2024. godine ostala nepregledana, te će se njen pregled izvršiti odmah početkom 2025. godine. Zapaženo je blago smanjenje broja pregledanih optužnica, odnosno broja podignutih optužnica od strane kantonálnih tužilaštava za krivična djela iz prvostepene nadležnosti kantonálnih sudova u Federaciji BiH, pa je tako je smanjen broj sa 206 pregledanih optužnica u 2023. godini na 173 pregledanih optužnica u 2024. godini.

d) Nadzorna funkcija Federalnog tužilaštva F BiH ostvaruje se i u drugostepenim krivičnim predmetima (KTŽ), kontrolom kvaliteta izjavljenih žalbi na prvostepene presude kantonálnih sudova, a koje žalbe se rješavaju u drugostepenom postupku pred Vrhovnim sudom. Postupajući federalni tužioci u tim predmetima bilježe svoja zapažanja, naročito u pogledu kvaliteta izjavljenih žalbi, ta se zapažanja analiziraju i na pogodan način čine dostupnim kantonálnim tužilaštvima. Ova vrsta nadzora predstavlja kontinuiran način nadzora koji se obavljao i tokom 2024. godine, tako da će se u narednom periodu ponovo analizirati i aktuelizirati pitanje unapređenja kvaliteta izjavljenih žalbi.

e) Početkom 2024. godine glavni federalni tužilac donio je Obavezno uputstvo o postupku nadzora rada kantonálnih tužilaštava u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, broj: A-203/24 od 29.03.2024. godine, čija suština se ogleda u tome da je stavljen prioritet vršenja nadzora neposredno u kantonálnim tužilaštvima, dok je predmet nadzora bio postupanje kantonálnih tužilaca u predmetima krivičnog djela Nasilje u porodici i drugih srodnih krivičnih djela koja su učinjena prema članu porodice u KT i KTA fazi, bez obzira da li je u tim predmetima donesena negativna tužilačka odluka ili je podginuta optužnica, tj. postupanje kantonálnih tužilaca u ovim predmetima od podnošenja krivične prijave do donošenja odluke. Prilikom nadzora, federalni tužioci su usmjerili pažnju na zakonitost, efikasnost i ažurnost postupanja kantonálnih tužilaca u radu na predmetima ove vrste, počev od analize blagovremenosti postupanja po krivičnoj prijavi odnosno izvještaju policijskih agencija o počinjenom krivičnom djelu, nalaganja preduzimanja pojedinih radnji provjere navoda prijave, nalaganja preduzimanja radnji dokazivanja, a naročito međusobne saradnje svih organa koji učestvuju u krivičnom postupku i pružaju zaštitu žrtvama nasilja u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine F BiH“ broj: 20/13 i 75/21), formalnu i suštinsku ispravnost donesenih naredbi i dostatnost njihovih obrazloženja (naredbe o provođenju istrage, naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o obustavi istrage, naredbi za preduzimanje pojedinačnih radnji dokazivanja), formalnu i suštinsku ispravnost optužnica, da li je dovoljno opisano krivično djelo, da

li je potpuna pravna kvalifikacija, da li je prijedlog dokaza precizno i sveobuhvatno naveden, te da li su okolnosti na koje se osumnjičeni ispituju u istrazi sadržane i u Naredbi o provođenju istrage, a kasnije i u optužnici u predmetima u kojima je ista eventualno podignuta, postupanje tužioca po eventualno zaključenim sporazumima o priznanju krivnje, predložena sankcija, te eventualno postojanje uslova za opoziv uslovne osude i za podnošenje žalbe.

Osim navedenog, po istom Obaveznom uputstvu predmet nadzora su bile i naredbe o neprovođenju istrage i naredbe o obustavi istrage u predmetima u kojima nisu podnesene pritužbe, neovisno o vrsti predmeta. Prilikom nadzora, federalni tužioci usmjerili su pažnju na zakonitost, efikasnost i ažurnost postupanja kantonalnih tužilaca, počev od analize blagovremenosti postupanja po krivičnoj prijavi odnosno izvještaju policijskih agencija o počinjenom krivičnom djelu, nalaganja preduzimanja pojedinih radnji provjere navoda prijave, nalaganja preduzimanja radnji dokazivanja, formalnu i suštinsku ispravnost donesenih naredbi i dostatnost njihovih obrazloženja (naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o provođenju istrage, naredbi za preduzimanje pojedinačnih radnji dokazivanja, naredbe o obustavi istrage), te posebno pravilnost obavješćavanja procesnih subjekata u skladu sa odredbom člana 231. stav 4. i člana 239. stav 2. ZKP F BiH.

U skladu sa prethodno navedenim Uputstvom, federalni tužioci bili su u obavezi sa liste predmeta odabrati po deset (10) predmeta i izvršiti pregled istih, a iz posljednje dvije godine, dok bi u slučaju nedovoljnog broja predmeta nadzor obuhvatio predmete starije od dvije godine. Ukoliko kantonalno tužilaštvo ne bi imalo dovoljno predmeta za jednu oblast nadzora, uzelo bi se više predmeta iz druge oblasti. Dužnost federalnih tužilaca bila je sačiniti izvještaje o izvršenom nadzoru rada kantonalnih tužilaštava. O donesenom Uputstvu blagovremeno su obaviještena i upoznata kantonalna tužilaštva, kako bi mogli pristupiti ispunjavanju obaveza propisanim uputstvom. U konačnici, u pogledu ove vrste nadzora, može se zaključiti da su tokom 2024. godine, u Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo tri federalna tužioca, a u Kantonalnom tužilaštvu Bosansko – podrinjskog kantona Goražde jedan tužilac, izvršili pregled predmeta, svaki od po deset (10), dok su u preostalim kantonalnim tužilaštvima po dva federalna tužioca izvršili pregled od po deset (10) predmeta, što znači da je ovom vrstom nadzora u 2024. godini pregledano ukupno 200 predmeta. Kao što je to bilo i prethodne godine, početkom 2025. godine biti će izvršena analiza zaključaka izvedenih provedenim nadzorima rada kantonalnih tužilaštava, te će ista biti predstavljena svim glavnim kantonalnim tužiocima na Proširenom kolegiju glavnih tužilaca u F BiH.

f) U saradnji sa projektnim timom VSTV-a BiH (Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta / USAID-ov projekat „Pravosuđe protiv korupcije“) u toku 2024. godine, održane su dvije sjednice Proširenog kolegija glavnih tužilaca u F BiH posvećene pitanju strateškog planiranja – kroz koje se prezentuju strateški ciljevi kantonalnih tužilaštava koje je u toku kalendarske godine potrebno da postignu, odnosno prezentuju učinci njihove realizacije na pola tekuće godine, kako bi se time do kraja godine usmjerila realizacija postavljenih strateških ciljeva za tekuću godinu. Napominje se da je 2024. godine usvojen Strateški okvir za rad tužilaca u tužilaštvima u F BiH za period 2024. – 2026. godine, a kojim su utvrđeni konkretni ciljevi djelovanja i rada kantonalnih tužilaštava u narednom periodu.

g) Tokom 2024. godine, održane su dvije tematske sjednice Proširenog kolegija glavnih tužilaca u F BiH. Naime, u prethodne tri godine uspostavljena je praksa održavanja i tematskih sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u F BiH, na kojima se vrši analiza zaključaka provedenih godišnjih nadzora rada kantonalnih tužilaštava u cilju postizanja ujednačenog postupanja kantonalnih tužilaštava u okviru tužilačkog sistema Federacije BiH, te adresiraju aktuelna pitanja od značaja za kantonalna tužilaštva.

Tematska sjednica Proširenog kolegija koja je održana u maju bila je posvećena analizi zaključaka provedenog godišnjeg nadzora rada kantonalnih tužilaštava u 2023. godini koje je provelo Federalno tužilaštvo F BiH, sa predmetom nadzora: „Nadzor pravilnosti i dosljednosti primjene odredbe člana 231. ZKP-a F BiH koji propisuje naredbu o provođenju istrage“ te je Prošireni kolegij donio zaključak da glavni tužioci upoznaju sve kantonalne tužioce sa analizom zaključaka provedenih nadzora rada

kantonalnih tužilaštava, a sve radi ujednačavanja postupanja kantonalnih tužilaca u F BiH u budućem radu.

Tematska sjednica Proširenog kolegija koja je održana u oktobru 2024. godine bila je posvećena realizaciji planova rada i trenutnim rezultatima rada na predmetima ratnih zločina, i predmetima korupcije i organizovanog kriminala, sa osvrtom na predmete visokog nivoa te je zaključeno da sva kantonalna tužilaštva trebaju da poduzmu sve što je u njihovoj mogućnosti da se završe predmeti koji se objektivno mogu završiti. Dinamika održavanja sjednica Proširenog kolegija (dva posvećena strateškom planiranju i dva tematska) pokazala se optimalnom za adekvatno praćenje postizanja zadatih ciljeva od strane kantonalnih tužilaštava, upoznavanja sa pozitivnim praksama koje su uočene u pojedinim kantonalnim tužilaštvima, te postizanja ujednačenog postupanja svih kantonalnih tužilaštava.

Održavanjem sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u F BiH i održavanjem tematskih sjednica, pokazalo se djelotvornim dopunskim načinom za efikasno ostvarivanje funkcije nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava. Ujedno, adresiranjem pitanja koja su od značaja za rad kantonalnih tužilaštava na tematskim sjednicama Proširenog kolegija, te održavanjem fokusa na predmetima ratnih zločina, korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa, glavni federalni tužilac je nadomjestio potrebu vršenja posjeta kantonalnim tužilaštvima, naravno, uz kontinuirano praćenje efekata rada kantonalnih tužilaštava kroz redovno izvještavanje.

I pored činjenice da su ostvareni značajni rezultati rada na predmetima ratnih zločina u tužilaštvima i evidentan napredak, nesporna je potreba dodatnog intenziviranja rada na ovoj vrsti predmeta u godinama koje dolaze, a u cilju okončanja predmeta koje evidentiraju kantonalna tužilaštva. U mjesecu septembru 2024. godine, glavni federalni tužilac učestvovao je na Regionalnoj konferenciji tužilaca o saradnji u procesuiranju ratnih zločina, koja je održana u Podgorici, a čiji domaćin je bilo Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore, uz učešće Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične tribunale i uz podršku UNDP. Fokus Regionalne konferencije bio je rad na ustupanju predmeta iz BiH drugim pravosuđima u regiji u fazi istrage, te razvijanje konkretnih planova za ustupanje ovih predmeta, kao i ona pitanja koja prate ovu tematiku. U pogledu navedenog, izdvaja se to da je stavljen akcenat na održavanje i intenziviranje komunikacije između tužilaštva koje ustupa predmet i tužilaštva koje takav predmet prihvata. Također, suštinski je potencirano da imovinskopравни zahtjevi oštećenih budu rješavani u toku krivičnog postupka, potom zaključivanje međusobnih sporazuma o saradnji i podršci žrtvama i svjedocima između tužilaštava, ukoliko takvi sporazumi do sada nisu zaključeni, te da se tužilaštva iz regije konsultuju sa Mehanizmom.

Pored uobičajenog nadzora rada kantonalnih tužilaštava u predmetima ratnih zločina, koji se odvijao kroz kontrolu predmeta u žalbenom postupku, donošenje odluka po pritužbama na odluke o obustavi i nesprovođenju istraga kantonalnih tužilaštava, kontrolu optužnica u ovim predmetima, te redovnu razmjenu informacija putem davanja uputa i sugestija kantonalnim tužiocima u rješavanju predmeta ratnih zločina, u toku 2024. godine glavni federalni tužilac nastavio je sa ranije uspostavljenom praksom konsultacija sa postupajućim tužiocima prilikom rješavanja dilema koje se pojave u konkretnim predmetima ratnih zločina.

h) Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad tužilaca u BiH¹, donesenim početkom 2022. godine i kasnije dva puta dopunjavanim od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, propisana je nova nadležnost Federalnog tužilaštva F BiH, a koja se ogleda u davanju saglasnosti po zahtjevima za posebna vrednovanja predmeta, kako u odnosu na veće vrednovanje predmeta prema članu 8. Pravilnika, tako i posebno vrednovanje rada tužioca u tužilačkom timu sukladno članu 10. Pravilnika, kao i posebno vrednovanje rada tužioca u presigniranom ili ustupljenom predmetu prema članu 11. Pravilnika. Proširenjem postojećih nadležnosti Federalnog tužilaštva F BiH propisivanjem nove, naprijed navedene, neminovno je došlo do povećanja broja predmeta i novih obaveza glavnog

¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 6/22, 76/22 i 3/24.

federalnog tužioca i federalnih tužilaca. U cilju osiguravanja ujednačenog pristupa Federalnog tužilaštva F BiH prilikom odlučivanja o zahtjevima za posebna vrednovanja predmeta, u ranijem periodu održano je više Kolegija Federalnog tužilaštva F BiH na kojima su zajednički razmatrani predmeti ove vrste, nakon čega se, radi ujednačavanja postupanja federalnih tužilaca, uspostavila interna praksa dostavljanja datih saglasnosti putem elektronske pošte ostalim federalnim tužiocima i stručnim savjetnicima.

i) Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je 2020. godine usvojilo Strategiju za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine. Ovom Strategijom identifikovana su četiri strateška cilja za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine, te je predviđeno da svaka pravosudna institucija donese akcioni plan kojim će biti propisane aktivnosti usmjerene na ostvarivanje strateških ciljeva radi unapređenja rodne ravnopravnosti na nivou svake pojedine institucije, pa tako i pravosuđa u cjelini. Slijedeći smjernice i obaveze iz Strategije, glavni federalni tužilac je donio Rješenje o imenovanju radne grupe za unapređenje rodne ravnopravnosti u Federalnom tužilaštvu F BiH, broj: A-184/22 od 12.04.2022. godine. Tom prilikom vodilo se računa o rodnoj zastupljenosti u radnoj grupi. Nadalje, aktivnosti članova radne grupe nastavljene su i u 2024. godini, što je rezultiralo pripremljenim tekstom prijedloga Akcionog plana za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u Federalnom tužilaštvu F BiH, broj: A-67/24 od 14.02.2024. godine, koji prijedlog je glavni federalni tužilac prihvatio i usvojio, a Akcioni plan stupio na pravnu snagu. Akcionim planom bilo je predviđeno 12 aktivnosti kojima su obuhvaćena sva četiri strateška cilja. Od 12 aktivnosti, njih 9 je realizirano u rokovima propisanim Akcionim planom, dok tri aktivnosti nisu realizirane u 2024. godini. Slijedom navedenog, Akcionim planom za vremenski period 2025. – 2027. godine predviđena je realizacija tri nerealizirane aktivnosti, u kojem periodu je očekivana njihova realizacija zajedno sa ostalim predviđenim aktivnostima. Pored navedenog, važno je za istaći da je Akcionim planom za 2024. godinu, kao jedna od aktivnosti koja se cijeni jednom od najznačajnijih, predviđeno imenovanje novog „rodnog savjetnika“, s obzirom da na istek mandata prethodno imenovanog, sa zaduženjima da zaprima, razmatra i radi izvide u slučaju pritužbi povodom detektovanja potencijalno rodno nepoželjnih ponašanja kojima se narušava rodna ravnopravnost u Federalnom tužilaštvu F BiH. O imenovanju rodnog savjetnika i uputama kako postupiti u slučaju detektovanja rodne neravnopravnosti upoznati su uposlenici Federalnog tužilaštva F BiH, kao i javnost, stranke, građani i drugi posjetioци koji dolaze u kontakt sa Federalnim tužilaštvom F BiH, a obavijest je učinjena putem službene internet stranice i štampanim materijalom dostupnim u službenom prostoru Federalnog tužilaštva F BiH. Prilikom imenovanja novog „rodnog savjetnika“ vodilo se računa o rodnoj zastupljenosti, na način da je ovaj put imenovana rodna savjetnica.

j) Pored svega naprijed navedenog, glavni federalni tužilac svakodnevno se konsultuje sa federalnim tužiocima i zaposlenicima Federalnog tužilaštva F BiH, učestvuje u radnim sastancima sa istima, zatim učestvuje na različitim radnim skupovima u organizaciji Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i drugih aktera i na istima predstavlja Federalno tužilaštvo F BiH, postupa i daje upute za postupanje u A predmetima evidentiranim u Federalnom tužilaštvu F BiH, te obavlja mnoštvo drugih poslova koji pripadaju aspektu rukovođenja Federalnim tužilaštvom F BiH.

Osim posjeta glavnog tužioca USKOK-u u Zagrebu (R. Hrvatska) i Regionalnoj konferenciji tužilaca o saradnji i procesuiranju ratnih zločina u Podgorici (Crna Gora), kako je to već gore u tekstu navedeno i elaborirano, ističu se i slijedeće značajne posjete glavnog federalnog tužioca.

U vremenskom periodu 14. – 17.05.2024. godine, glavni federalni tužilac je u Vlari (Albanija) učestvovao na međunarodnoj radionici na temu „Dobre prakse i zajednički izazovi u pogledu efikasnosti i kvaliteta rada tužilačkog sistema“. Radionica je organizovana od strane Evropske komisije za fikasnost pravosuđa (CEPEJ) u koordinaciji sa Konsultativnim vijećem evropskih tužilaca (CCPE). Radionica je bila od izuzetne koristi, te je istu okarakterizirala dinamična i interaktivna diskusija o dobrima praksama koje su već implementirane i zajedničkim izazovima u odnosu na funkcionisanje tužilačkog sistema. Ovaj događaj je također imao za cilj da korisnicima na

raspolaganje stavi stručnost CCPE-a i promoviše implementaciju njegovih relevantnih mišljenja, posebno o : „Tužilačkim vijećima“, „Odnosima između tužilaca i medija“ i „Upravljanju resursima tužilaštava“.

Na sastanku održanom pod temom „Upravljanje složenim podacima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije“, održanom 26. i 27.05.2024. godine u Beogradu (R. Srbija), na kojem je učestvovao glavni federalni tužilac, potpisana je „Deklaracija namjere“, čiji sadržaj karakterizira fokus na saradnji, komunikaciji i pomoći u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, između potpisnika Deklaracije.

Nadalje, u vremenskom periodu 05. – 06.06.2024. godine, glavni federalni tužilac učestvovao je na Konsultativnom forumu glavnih tužilaca Zapadnog Balkana, održanom u Budvi (Crna Gora). Forum je organiziran od strane Višeg državnog tužilaštva Crne Gore i Eurojust-a u okviru projekta Western Balkan Criminal Justice (WBCJ). Glavna tema Foruma bila je iznalaženje rješenja radi daljnjeg poboljšanja prekogranične pravosudne saradnje na Zapadnom Balkanu.

U vremenskom periodu 31.10. – 08.11.2024. godine, glavni federalni tužilac je učestvovao na 11. međunarodnoj konferenciji o obukama u pravosuđu, održanoj u Seulu (Južna Koreja). Na navedenoj Konferenciji glavni federalni tužilac je učestvovao u svojstvu člana Upravnog odbora J.U. Centar za edukaciju sudija i tužilaca F BiH (CEST F BiH). Konferencija je održana pod općom temom „Pravosudno obrazovanje na raskršću: priprema za budućnost pravosuđa, prihvaćanje ljudskih prava, tehnologije i učinkovite pedagogije“. Konferencija je imala sedam ključnih tema, te kao takva predstavljala je izvanrednu priliku za učenje jednih od drugih, razmještajući inovativnih pristupa obrazovanju u pravosuđu i izgradnju snažne mreže ljudi uključenih u obrazovanje u pravosuđu.

U dane 17. i 18.12.2024. godine, glavni federalni tužilac učestvovao je na Konferenciji tužilaca za organizovani kriminal, održanoj u Beču (R. Austrija). Značaj Konferencije ogleda se u činjenici da je naistoj pružen pregled puta koji je vodio od potpisivanja Deklaracije o namjeri za uspostavu Stalne konferencije sa Sekretarijatom, do sada postignuti ciljevi, te prijedlozi za maksimiziranje potencijala Deklaracije o namjerama u svim zemaljama učesnicama. Osim navedenog, fokus Konferencije bio je i na kriminalnoj tipologiji povezanoj sa virtuelnom imovinom, šifrovanim komunikacijama i zločinima povezanim s „dark webom“ i digitalni dokazi. Kraj održavanja Konferencije rezultirao je donošenjem važnih zaključaka.

Osim naprijed navedenog, glavni federalni tužilac je, kao predstavnik Federalnog tužilaštva F BiH, tokom 2024. godine učestvovao u radu Upravnog odbora J.U. Centar za edukaciju sudija i tužilaca F BiH, u svojstvu potpredsjednika Upravnog odbora.

Broj: A-672-1/24

Sarajevo, 19. februar 2025. godine

GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC
Munib Halilović

